

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Ego dormiui & somnum cepi, & exurrexi, quoniam dominus suscepit me.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Sanctum. Hoc est, quod uocabulum illud, sancto, indicat, quod (ut supra dictum) separatum & secretum significat, planeque id quod attingi, nec sensu, nec cogitatione potest: in quod qui rapitur, in deum inuisibilem rapitur, ac perfectissime purificatur, separatur, sanctificatur. Verum dura hæc res humanæ naturæ & imitabilis, nisi spiritus domini feratur super has aquas, & tenebras huius mundi foueat, donec lux fiat.

Angustiati hominis tota stultitia est, q. nō prorsus abnegat semetipsum. Proinde tota stultitia est in hac re, quod homo non sustinet consilium, sed adiuuari petit, modo, & tempore a se electo, & sibi placito: quod ex innotenti bili monte, nominatum sibi facit, & sanctum dei montem, suæ cogitatione, etu prophanat, quantum in eo est. Hic est, sicut equus & mulus, qui equum dominum sustinet, quousque sentit aut capit, ultra captum suum non sequitur, quia fide non uiuit, sed ratione sua, exemplis id probari potest omnium historiarum ueteris & noui testamenti (sicut Heb. xi). facit Apostolus) in quibus semper inuenitur dens, sic sanctos suos saluos fecisse, ut uia & modus & conatus prorsus non appareret, sed de sublimi & de coelo inexpectata uenit, inexpectata salus omnibus. Quare optime dicitur, de monte sancto suo, id est, de summa diuinitate: sed non omnes id intelligunt, quod dicunt. Nam de diuinitate summa exaudiri est (ut dixi) insperato & incogitabili modo exaudiri, in quo nihil minus ibi sentiatur, quam diuinitatis auxilium, seu exauditio. Fides enim & spes hic loquitur, seu de fide & spe exaudita recitatur historia. At fides & spes exaudita nihil sentit, nihil experitur, nihil intelligit de exauditione, cum sint rerum non apparentium.

Hoc est, quod ipsum Sela, in fine huius uersus notat: scilicet, affectum huius mora dignum, ut qui non sit leuiter prætereundus, adeo res ardua est, de monte sancto dei expectare salutem: Vir enim insipiens non intelligit has profundas cogitationes dei, ut psal. xcj. dicit. Ideo reprobatur quoque dominus cogitationes populorum & consilia principum. Psal. xxxij. Sciens, quoniam cogitationes hominum uanæ sunt, psalmo. xcij. Immo in isto excelsu cogitare exclamare fidelis: Omnis homo mendax, psal. cxv. adeo necesse est hic occidere & captuari omnem intellectum in obsequium dei.

Ego dormiui & somnum cepi, & exurrexi, quoniam dominus suscepit me.

שבבתי ואישנה Verbum dormiui in hebreo, situm tacentis seu dormientis significat: somnum cepi autem, ipsam dormitionem, ut sit sensus: Ego iacui, ego dormiui, ut significet se in sepulchro positum quiesuisse, & mortuum fuisse. De qua requie in multis locis scripturæ fit mentio, sic Gen. xlix. Requiescens accubasti, ut leo, & ut leuana, Quis suscitabit eum? Et psal. iij. In pace in idipsum dormiam & requiescam. Vbi penitus eadem duo uerba ponuntur, quæ in hoc uersu, nec tamen eodem modo translata sunt. Sic & nostra uernacula dicimus: Ich hab gelegen vñ geschlafen, ut priore, quietem, posteriore somnum intelligas. Hæc est, quies illa psal. xv. Et caro mea requiescet in spe. Et Isaia. xi. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Sic enī Hiero. translulit, sed fidenter, Lxx. uerba: Requies eius honor, seu ut heb. habet: Et erit reges eius gloria. Quasi diceret, cum aliorum regum gloria finiat morte, & eorum gloria (ut ait Apostolus) finiat in confusione. Huius contra, Gloria incipit in morte, in qua finit eius confusio. Ita & omnium qui sunt Christi, iuxta illud psal. cxv. Preciosa in conspectu domini, mors san-

Christianorum mors.

שבבתי ואישנה

mors sanctorum eius, quia uita eorum ignominiosa in conspectu hominum, uerum haec obiter. Ad requiem redeamus.

Hac est illa quies, qua uetus olim significauit Sabbatū (quod quietē sonat) ^{sabbatum} quā & nostrā etiam nū ferā significat, quibus Christus nos ab operibus nris ^{Iudaeorum} (id est peccatis) mortuos & quiescentes, ac feriatos facit, ut soli deo uiuamus, ^{Christianorū.} ac iam non nos, sed deus operetur, & regnet in nobis, unde praeceptū est olim tanto rigore, ne quod seruire opus in sabbato fieret, sed esset dies sanctus dño. quod B. Aug. super Gen. pulchre interpretatus, docet intelligendum de operibus nostris, quae semper sunt peccata. Quare herilia & liberalia, ac principalia duntaxat, immo diuina opera nunc facienda sunt, postq̄ sabbatum nobis fecit Christus, suo sabbato & quiete extinguēs nostra opera. Ad hoc ualet qd̄ Christus toto sabbati die in sepulchro iacere uoluit, ut & res & tempus, nomē & figura, oīa in unū cōuenirent, & religiosissimā hanc quietē commendaret, siquidē horrendū est, hoc tpe gratiae & sanctae q̄eris, adhuc in suis operibus negotiosum esse, & in diuinis opibus inanē inueniri. Sicut Iudaei, quib⁹ in hāc rē dictū est: Memō ut diē sabbati sanctifices, pessime sabbatum polluūt: Sed hāc mystica, Ad Christū reuertamur, qui his uerbis sepulturam & mortem suā significat, sicut in principio psalmi huius dictum est. Non enim tam magnifica praedicatione credendus est, de naturali quiete & somno, praesertim cum praecedentia & sequentia, cogant intelligi eum, de insigni tribulatione & admirabili uictoria hostium loqui. Quibus omnibus nos ad fidem dei accedit, commendans uirtutem & gratiam dei, q̄ potens sit a morte nos resuscitare, exemplum huius in seipso nobis decantans & proponens. Neq̄ enim est quod nos miseros homines atrocius affligat, q̄ terror mortis, qua in primo Adam omnes sumus multiplicati, nec iucundior nūcius, q̄ audire, mutatā aut superatam (quod melius est) hanc maledictionem, & mortem non modo uictam, sed etiam in adiutorium & ministerium melioris uitae, q̄ habuissimus, conuersam. Idcirco in morte & resurrectione Christi, hāc consolatio denunciatur, qua nō maior humano generi nunciari possit, scilicet, commune malum omnium, mortem, esse ita uictam, ita creditibus subiectam, ut ad uitam (quam uidetur absorbere) cogatur plus ceteris omnibus cooperari. Quis hic non canteret: quis non cum Christo exulteret: Ideo oportuit hanc Christi uirtutem gaudio plenissimam, non modo prellis uerbis & simplici loquela, sed psalmo & sonoro cantico (sicut Epinicia solent) p̄m̄t: q̄ magis ad contemptū huius uitae & amorē mortis, animaremur, quando musica ipsa genuinam uim habet animos exacuendi & concitandi, unde & Heliseus psalten habuit: & tubas ad bellum Moses parauit. Ideo utendam spiritus suscepit, in re tam salutari & necessaria: ut quia arduum est, uita posita mortem appetere, exhortatione cantata, facilius nos moueret & facilius moueri debere monstraret.

Ad quod illud accedit, q̄ uerbis utitur leuibus & mortis furorē mire extenuantibus. Iacui, inquit, & dormiui, non, ait, sepultus fui & mortuus. Amisit enī mors & sepulchrum, sicut nomen, ita & uim: atq̄ mors, iam ne mors quidē est, sed somnus. Sepulchrum non sepulchrū, sed cubile uel lectulus est. Quod facit, nō solū quia prophetae uerba, obscurius & aenygmaticè poni oportuit, uerum multo magis, ut nobis mortē redderet amabilissimā nedum corēpissimā, ut in qua, sicut in dulci quiete somni, nobis indubitata, & melior exurrectio & uigilia promittatur. Quis enim non est certissimus de expergefactione seu euigilatione,

euigilatione, qui dulci somno quiescit, & non moritur: At hic dicit, se nō mortuum, sed dormiuisse, ideo euigilasse. Atq; sicut somnus utilis & necessarius ad meliorum uirtū instauracionem; ut Ambro. in hymno, Artus fessos ut somnus alleuet; Ita mors utilis, & nunc instituta ad meliorem uitam parandā; hoc est quod psal. sequente dicit; In pace dormiam & requiescā, quoniā tu domine singulariter in spe constituisti me. Itaq; in morte, non tam ipsa mors, q̄ certissima uita & resurrectio consideranda est, his qui sunt in Christo; ut iter illud Ioan. viij. Qui sermonem meū seruauerit, mortem non uidebit in æternū. Quomodo non uidebit nonne sentiet non morietur non utiq; sed uidebit solūmodo somnum; & intentus oculis fidei in resurrectionē, per mortē ita labetur, ut ne uideat quidem mortē, & mors (ut dixi) ne mors quidē ei sit. Et iterū Ioan. xj. Qui credit in me, etiā si mortuus fuerit, uiuet. Hac autem omnia in baptismo inchoantur, & in fine uitæ consummantur. Nā (ut apostolus Ro. vj. dicit) Consepulti sumus cū illo per baptismū in mortem. Quod credo, non solū de morte peccati spirituali intelligi, sed etiā corporali; q̄ peccatū non destruat corpus peccati. Quare ad mortem, statim in baptismo paramur, ut per mortem ad uitam uelocius perueniamus.

In baptismo
consepelitur
cū Christo, in
morte resur-
gimus.

Quærit hic B. Aug. cur in futuro dixerit: Quoniam dominus suscipiet me; sic enim & heb. habet, licet nra translatio præteritū, suscipit, habeat. Et quāq; uerum sit, q̄ in prophetis præterita cum futuris miscentur, quo utrunq; signifi- cetur, q̄ ea quæ prophetantur uentura, sed in tempus futura sunt, sed in scien- tiam uero prophetantium, pro iam factis habēda, forte tamen etiam ad conso- lationem & exhortationem nostrā, hoc pertinet. Quod dñs nō solū suscepit, Christi caput nostrū, sed suscipiet eum quoq; in omnibus suis membris eum sequentibus, ut sic in persona sua & omnium nostrum, pro se & nobiscum lo- qui intelligatur. Vox autem ista, hebraica, *ישמעני* ismecheni, quam Hiero. translulit: suscitauit me; & alibi, sustentat, quandā energiam habet, quam lati- nitas nō reddidit: scilicet, ut Reuchlin interpretat, innitetur mihi, accedet, app- roximabit mihi: quod eum sensum ferme parit: Eum qui moritur non deserit a domino, sed de sursum, uelut manu dei extenta & super eum posita, seruari, ne cadat in profundum, sed potius eruat & exaltetur, in quo miro artificio exprimit morientis, & dei seruantis modus. Nam qui moritur, uidetur perire, ac uelut deorsum absorberi, sed sibi manus dei desursum approximās, seruat eū ne pereat, ut magis subleuetur in uitam, ac sic sibi quidā perit & cadit, sed deo seruat & oritur.

Non timebo milia populi circundantis me, exurge domine sal-
uum me fac, deus meus.

Hic, Epiniciū huius, tertius uersus, idem facit quod præcedentes & sequētes, hoc est, affectum illum sancte superbum, & aduersitatis contemptorem nobis commendat, diximus enim hæc dici in persona eius, qui deo liberatori suo gra- tus & gaudens, laudat & prædicat eius uirtutē & gratiā, per aduersitatis expe- rientiam ita probatus & confirmatus, ut in futurum, nulla mala profus uelit formidare, sub tutela dei iam iam cognita & explorata. Quis autem in Christo surgēte a mortuis, locum non habeat amplius tribulatio, seu mors, seu milia cir- cūdati populi, tamē sine dubio affectus huiusmodi in ipso regnat & triūphat, quem in eo